

רוני (אהרן) שדה - משרד עורך דין Roni (Aharon) Sade- Law Office

ח.פ 513014167

רוני שדה, עורך דין, ממונה בטיחות

רחוב צופית 15 אלפי מנשה 44851

דוא"ל: ronis-law@netvision.net.il

טל: 09-7925646, פקס: 09-7674439

תאריך: 16.03.2020: Date:

הנדון: חשיבותו וכשירותו של מנהל עבודה מוסמך באתר בניה?

המחלוקת בנוגע לזהותו של "מבצע הבנייה" כמשמעו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 (להלן: "תקנות הבטיחות בעבודה") עומדת בלב לבה של השאלה לעניין קביעת אחריותו של מזמין עבודה לנזקי תאונת עבודה של עובד באתר בנייה בהיעדר מנהל עבודה.

תקנות הבטיחות בעבודה קובעות את החובה המוטלת על מבצע הבניה לדאוג למינויו של מנהל עבודה, ולדווח על מינויו למפקח העבודה האזורי, ובין היתר קובעות כי "מבצע בניה אחראי לכך כי כל עבודת בניה תבצע בהנהלתו הישירה והמתמדת של מנהל עבודה שהוא מינה וכי מבצע בניה יודיע למפקח העבודה האזורי, עם התחלת פעולת הבניה, את שמו, גילו, מענו, השכלתו המקצועית ונסיונו בעבודת בניה של מנהל העבודה וכן ירשום בפנקס הכללי את שמו ומענו של מנהל העבודה...."

על פי תקנות הבטיחות בעבודה, חובתו של "מבצע הבניה" אינה מתמצית אך במינויו של מנהל עבודה, אלא עליו אף להודיע למפקח העבודה האזורי, עם התחלת פעולת הבניה, את שמו, גילו, מענו, השכלתו המקצועית ונסיונו בעבודת בניה של מנהל העבודה. בית משפט העליון אף פסק בעבר כי חובת ההודעה על מינויו של מנהל העבודה, על כל הפרטים המנויים בתקנה, הינה חלק אינטגרלי מחובת המינוי. ללא הודעה כזאת "המינוי אינו קיים וכאילו לא היה. לא הודעת - כאילו לא מינית, גם אם בפועל היה מנהל עבודה". תקנות הבטיחות בעבודה אינן מסתפקות בסתם מינוי מנהל עבודה לפי בחירתו החופשית של מבצע הבניה. הן דורשת מינוי אדם בעל כישורים מתאימים ומתן הודעה על המינוי בעלת תוכן וצורה קבועים וכאשר תקנות הבטיחות בבניה מכוונות להבטיח את שלומם ובטחונם של העובדים, ואי-מתן הודעה על המינוי, כמוהו כאי-המינוי עצמו, והוא חותר תחת המגמה הזאת ומסכן את שלום העובדים ובמיוחד, אי-מילוי אחרי החובה להודיע מיד למפקח העבודה האזורי על מינוי מנהל עבודה המונעת לכאורה את אפשרות פסילתו של אדם בלתי-כשיר ובלתי-מתאים לתפקיד של מנהל עבודה, דבר הפוגע בעובדים לא פחות מאשר באי-מינוי מנהל עבודה בכלל.

התכלית העומדת ביסוד תקנות הבטיחות בעבודה בנוגע למינוי מנהל עבודה אחת היא-הבטחת שלומם ובטחונם של העובדים, בין היתר, על ידי אפשרות הפיקוח על זהות מנהל העבודה שהתמנה ומידת כשירותו והתאמתו לתפקיד כאשר משלא הודע למפקח העבודה האזורי על מינויו של מנהל העבודה, רואים זאת, לצורך תקנות הבטיחות בעבודה, כאילו לא מונה מנהל עבודה.

תקנות הבטיחות בעבודה מוסיפות וקובעות מהם תנאי כשירותו של מי שמתמנה כמנהל עבודה, ובין היתר "לא יתמנה אדם למנהל עבודה ולא ישמש מנהל עבודה אלא מי שבידו תעודה שסיים בהצלחה קורס מנהלי עבודה מוסמכים לענף הבניין או לעבודות ביצוע כבישים, תשתיות ופיתוח, לפי הענין, שאישר האגף להכשרה ולפיתוח כוח אדם במשרד העבודה והרווחה ו/או הוא מהנדס אזרחי או טכנאי אזרחי, שצבר ניסיון של שתי שנים לפחות בבניה, לאחר שהשלים את לימודיו כאמור ועמד בהצלחה במבחן בטיחות בעבודה בפני ועדה שמינה מפקח העבודה הראשי אשר נערך לפי תכנית שאישר".

בתקנות הבטיחות בעבודה נקבע כי "מנהל העבודה חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה ולנקוט צעדים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר התקנות הנוגעות לעבודתו, אלא אם כן החובה מוטלת במפורש על מבצע הבניה" דהיינו- מנהל העבודה הוא הנושא העיקרי לבטיחות חיי העובדים באתר הבניה. תקנות הבטיחות בעבודה קובעות כי במידה ומבצע הבניה לא מינה מנהל עבודה "רואים את כל החובות המוטלות על מנהל העבודה כמוטלות על מבצע הבניה". ולפיכך, מקום בו לא מונה מנהל עבודה, וזאת בניגוד לתקנות הבטיחות בעבודה, מוטלות על מבצע הבניה כל החובות המוטלות על מנהל העבודה על פי התקנות. מכאן, שהעברת מלוא האחריות לקיומן של תקנות הבטיחות אל "מבצע הבניה", מקום שלא מונה בו מנהל העבודה, לא זו בלבד שמבטיחה כי יימצא גורם אחד שיהא אחראי לתיאום בין גזרות הבניה השונות, אלא היא גם יוצרת תמריץ הרתעתי למנות מנהל עבודה.

יובהר כי כיסוי ביטוחי למבצע הבניה, כזה או אחר, עשוי לא לעמוד בעת מבחן מקום בו לא מינה מבצע הבניה מנהל עבודה וכל שכן לא יתן למבצע הבניה הגנה מאחריות עקב מעשה פלילי כגון- הפרת חובת מינויו של מנהל עבודה מוסמך בעת ביצוע עבודות בניה.

האמור לעיל הינו למידע כללי וראשוני בלבד ואינו נועד בשום מקרה לשמש כיעוץ משפטי ו/או כתחליף ליעוץ משפטי לכל מקרה ונסיבותיו. אין להסתמך על האמור מבלי להיוועץ עם עורך דין העוסק בתחום בטרם נקיטת כל פעולה או קבלת כל החלטה.